

Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus School of Economics

Bachelorscriptie fiscale economie

Het ACE of CBIT systeem als alternatief voor het huidige stelsel van de vennootschapsbelasting

Naam student: Miquel den Hollander
Studentnummer: 386785
Begeleider: MSc L.C. van Hulten

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	3
1.1: De aanleiding tot de onderzoeksvraag.....	3
1.2: De onderzoeksvraag.....	3
1.3: De opzet van de scriptie	4
Hoofdstuk 2: Het Nederlandse stelsel van de vennootschapsbelasting	6
2.1: Het tarief	6
2.2: Artikel 8b Wet VpB 1969	6
2.3: Artikel 10 Wet VpB 1969	6
2.4: Artikel 10a Wet VpB 1969	7
2.5: Artikel 10b Wet VpB 1969	8
2.6: Artikel 13I Wet VpB 1969	8
2.7: Artikel 15ad Wet VpB 1969	9
2.8: Het eigen vermogen	9
2.9: Deelconclusie	9
Hoofdstuk 3: CBIT en ACE.....	10
3.1: CBIT (Comprehensive Business Income Tax).....	10
3.2: ACE (Allowance for Corporate Equity)	12
3.3: De verschillen tussen CBIT en ACE	14
3.4: Deelconclusie	15
Hoofdstuk 4: Het CORTAX model	16
4.1: Het model.....	16
4.2: Eerdere resultaten.....	17
4.3: Deelconclusie	19
Hoofdstuk 5: ACE of CBIT in Nederland.....	20
5.1: ACE in Nederland.....	20
5.2: CBIT in Nederland.....	22
5.3: Deelconclusie	24
Hoofdstuk 6: Eindconclusie	25
6.1: Samenvatting.....	25
6.2: De conclusie	26
Bibliografie	27

Hoofdstuk 1: Inleiding

In de fiscale wereld wordt er gepleit voor een tweetal hervormingen van de vennootschapsbelasting. Deze twee hervormingen worden ook wel CBIT (Comprehensive Business Income Tax) en ACE (Allowance for Corporate Equity) genoemd. Deze dienen discriminatie tussen de financiering via vreemd vermogen of eigen vermogen weg te nemen (Mooij & Devereux, Een toegepaste analyse van twee hervormingen van de vennootschapsbelasting in de EU, 2009). ACE en CBIT beogen dit te doen door een wijziging van het vennootschapsbelasting tarief en het systeem. In Nederland heeft toenmalig staatsecretaris de Jager hetzelfde beoogd te doen. Hij heeft renteaftrekbeperkingen ingevoerd om zodoende het tarief naar beneden te kunnen bijstellen. Dit is een voorbeeld waarmee men trachtte de Nederlandse economie en welvaart te stimuleren door middel van CBIT maatregelen (de Jager & Bos, 2008).

1.1: De aanleiding tot de onderzoeksvraag

De fiscale wetgeving in diverse belastingjurisdicties bevoordeelt het financieren via vreemd vermogen boven het financieren via eigen vermogen. Nederland is hierbij geen uitzondering op de regel. In het huidige fiscale systeem is er een prikkel voor de financiering met vreemd vermogen. Dat houdt verband met de aftrek van rente, maar ook met het lager of niet belasten van de rente. (Stevens P. d., 2017). Daarentegen mogen de vergoedingen over eigen vermogen (dividend) niet in aftrek worden gebracht. Door deze fiscale ongelijke behandeling hebben bedrijven een prikkel om hun investeringen meer en vaker te financieren met behulp van vreemd vermogen, hoewel dat op bedrijfseconomische gronden onwenselijk is (van der Horst & de Mooij, 2009). Hoge financiering met vreemd vermogen heeft dan ook zijn nadelen. Ondernemingen worden kwetsbaarder voor een financiële tegenslag, waardoor het faillissementsrisico toeneemt (Stevens P. d., 2017). Empirisch onderzoek toont aan dat bevoordeling met behulp van schuldfinanciering leidt tot hogere schuldquoten. Dit is binnen de economie onwenselijk. Daarom dient men maatregelen te nemen om ongelijke behandeling van eigen- en vreemd vermogen tegen te gaan. Dit kan op twee manieren worden gelijkgetrokken. Dit kan door de renteaftrek af te schaffen, ook wel het CBIT systeem, of door de aftrek op eigen vermogen toe te staan, ook wel het ACE systeem (van der Horst & de Mooij, 2009).

1.2: De onderzoeksvraag

Op basis van het bovenstaande is er een onderzoeksvraag geformuleerd. De onderzoeksvraag voor de scriptie luidt:

“Zou een stelsel volgens het ACE- of CBIT systeem een alternatief kunnen vormen voor het huidige stelsel van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969?”

Deze probleemstelling wordt behandeld aan de hand van de volgende deelvragen:

- Hoe worden eigen vermogen en vreemd vermogen momenteel behandeld in de Nederlandse Wet op de vennootschapsbelasting 1969?
- Wat is CBIT en ACE en op welke punten verschillen ze van elkaar?
- Wat zijn de resultaten voor de Nederlandse economie van de invoering van CBIT, ACE of een gecombineerd systeem ten opzichte van de huidige Nederlandse vennootschapsbelasting?

1.3: De opzet van de scriptie

Deze deelvragen en de probleemstelling worden behandeld in de volgende hoofdstukken. In het tweede hoofdstuk wordt er ingegaan op het huidige Nederlandse vennootschapsbelastingstelsel. De vennootschapsbelasting stamt uit het jaartal 1969, maar heeft in de tijd vele wijzigingen ondergaan. Het tarief staat vermeld in artikel 22 van de Wet op de Vennootschapsbelasting (voortaan: 'Wet VpB 1969'). Het huidige vennootschapsbelastingstelsel bevat daarnaast ook nog diverse renteaftrekbeperkingen. Wel te kennen in de artikelen 8b, 10, 10a, 10b, 13l en 15ad Wet VpB 1969. Artikel 8b van de Wet VpB 1969 bevat voor de totaalwinst het arm's length beginsel, maar dit strekt zich ook uit tot de renteaftrek. In artikel 10 Wet VpB 1969 staan de niet-aftrekbare kosten van de winst. Onder artikel 10, eerste lid onderdeel d, Wet VpB 1969 vallen mede de vergoedingen op leningen, die geherkwaliceerd dienen te worden van vreemd vermogen naar eigen vermogen zoals vermeld in het Unileverarrest uit 1988 (BNB 1988/217). Verder kennen we artikel 10a Wet VpB 1969. Dit artikel ziet op winstdrainage. Winstdrainage houdt in dat men probeert de belastinggrondslag uit te hollen door het creëren van aftrekposten in Nederland met behulp van rentestructures. Hierdoor wordt de fiscale winst in Nederland gedrukt, terwijl de ontvangen rentes in het buitenland nauwelijks worden belast. In artikel 10b Wet VpB 1969 zijn de rentes van renteloze en laagrentende leningen met een looptijd langer dan 10 jaar van aftrek uitgesloten. Daarnaast kennen we ook nog artikel 13l Wet VpB 1969. Deze bepaling ziet op de rentes die geacht worden verband te houden met leningen ten behoeve van een aankoop van een deelneming. Tot slot ziet artikel 15ad Wet VpB 1969 op situaties rond de fiscale eenheid, waarbij renten en kosten ter zake van schulden die voortvloeien uit een overeenkomst van een geldlening onder omstandigheden van aftrek zijn uitgesloten. De renten dienen dan wel verband te houden met de verwerving of uitbreiding van een belang in een of meerdere maatschappijen.

Er wordt in deze scriptie voorbij gegaan aan *fraus legis* aangezien er met betrekking tot beide hervormingen niks zal veranderen wat betreft de toepassing van *fraus legis*. *Fraus legis* kan echter wel zorgen voor een beperking van de aftrek van rente. Hierbij moet er aan een tweetal vereiste worden voldaan. Dit zijn het norm- en motiefvereiste. Het normvereiste houdt in, dat er niet in strijd met doel en strekking van de wet moet worden gehandeld. Het motiefvereiste houdt in, dat er aan de handeling een zakelijke grondslag moet liggen. Als men aan beide vereisten voldoet, dan zal de rente niet van aftrek uitgesloten zijn (Overgaauw, 2004).

In hoofdstuk 3 wordt er nader ingegaan op CBIT en ACE. CBIT staat voor Comprehensive Business Income Tax. Bij het CBIT systeem zijn alle vergoedingen op verstrekkingen van eigen vermogen niet aftrekbaar. Daarentegen zijn alle vergoedingen op vreemd vermogen ook niet aftrekbaar. Zo worden zowel rentekosten als rentebaten niet in de heffing betrokken. Dit geldt niet enkel voor lichamen, maar ook voor natuurlijk personen. Het doel van het stelsel wordt ook wel "een integratie van de behandeling van vermogensverstrekking in de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting" genoemd (Mooij & Devereux, Een toegepaste analyse van twee hervormingen van de vennootschapsbelasting in de EU, 2009). Volgens De Mooy en Devereux is er voor binnenlandse situaties een splitsing nodig tussen CBIT-lichamen en niet CBIT-plichtige lichamen. De niet CBIT-plichtige lichamen zullen voornamelijk kleine bedrijven zijn aangezien de renteaftrek voor hen van groter belang is dan de voordelen van het CBIT systeem, terwijl voor de grotere bedrijven de voordelen van CBIT systeem aantrekkelijker zijn dan de renteaftrek. Voor buitenlandse situaties komen we in aanraking met het internationale belastingrecht en dient er rekening te worden gehouden met de stelsels van de desbetreffende landen (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

Verder wordt er in hoofdstuk 3 nader ingegaan op het ACE systeem. ACE staat voor Allowance for Corporate Equity. Dit houdt in dat de kosten voor het aantrekken van eigen vermogen fiscaal aftrekbaar zijn. In dit systeem wordt aangenomen, dat de kosten op het aantrekken van vreemd vermogen reeds aftrekbaar waren. Hiermee wordt getracht een fiscale neutrale behandeling te bewerkstelligen tussen het financieren door middel van eigen en vreemd vermogen. De belastingheffing dient bij de werking van het ACE systeem namelijk te worden gebaseerd op de 'true economic profits' (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Tot slot zal er in hoofdstuk 3 nog de nadruk worden gelegd op de verschillen tussen de twee systemen.

In hoofdstuk 4 wordt het zogeheten CORTAX model besproken. Dit geeft kort gezegd de veranderingen van het ACE en CBIT stelsel weer. Ook ziet het model op de toepassing van een gecombineerd CBIT-ACE stelsel (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Het CORTAX-model ziet op veranderingen binnen de economie. Deze veranderingen presenteert men enkel in macro-economische grootheden als investeringen, werkgelegenheid, consumptie en Bruto Binnenlands Product (voortaan BBP). Daarnaast wordt ook de welvaart gepresenteerd als een samenstelling uit het netto nationaal inkomen en de waardering voor vrije tijd (Centraal Plan Bureau, 2008). Naast de macro-economische grootheden geeft het CORTAX model ook de veranderingen weer in de schuldenratio en het tarief voor de belasting (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Ten slotte zullen de resultaten van het CORTAX model voor Nederland in hoofdstuk 5 worden geanalyseerd.

Tot slot zal er nog een conclusie volgen. Hierin zal er een samenvatting komen van de eerder genoemde belangrijke punten. Hierop volgend zal er op elke deelvraag een passend antwoord worden gegeven. Al deze antwoorden bij elkaar zullen leiden tot het antwoord op de probleemstelling. Deze bachelorscriptie kan leiden tot aanbevelingen voor het Nederlandse fiscale stelsel voor de vennootschapsbelasting.

Hoofdstuk 2: Het Nederlandse stelsel van de vennootschapsbelasting

In dit hoofdstuk zal er uitgebreider worden ingegaan op het huidige stelsel van de vennootschapsbelasting. In dit hoofdstuk zal het tarief en de renteaftrekbeperkingen van de artikelen 8b, 10, 10a, 10b, 13l en 15ad van de Wet VpB 1969 nader worden geanalyseerd. Tot slot zal er ook nog worden gekeken naar de behandeling van het eigen vermogen voor fiscale doeleinden. Dit alles zal worden gedaan aan de hand van de wet en recente ontwikkelingen.

2.1: Het tarief

Het tarief voor de vennootschapsbelasting staat opgenomen in artikel 22 van de Wet VpB 1969. Het belastbare bedrag tot €200.000 wordt belast tegen een tarief van 20%. Het bedrag boven de €200.000 wordt belast tegen een tarief van 25%. Door te belasten aan de hand van het bovengenoemde systeem ontstaat er progressie. Er is immers sprake van een progressief belastingstelsel, wanneer de belasting toeneemt als percentage naarmate het inkomen hoger wordt (Lycaeus Juridisch Woordenboek). In artikel 22 van de Wet VpB 1969 is hier sprake van door de trede van 20% naar 25%. Een ander belangrijk gegeven is, dat het tarief voor de vennootschapsbelasting de afgelopen jaren flink gedaald is. Zo werd er in 2005 nog tot een bedrag van €22.689 27,0% belasting betaald en boven dit bedrag was het tarief 31,5%. Dit is dus flink afgenomen. Bovendien is de eerste trede ook flink verlengd. Zo was het in 2005 €22.689, terwijl dit nu €200.000 is.¹ In 2018 wordt deze trede verlengd tot €250.000. In de jaren 2020 en 2021 wordt dit nog verder opgerekt tot respectievelijk €300.000 en €350.000.²

2.2: Artikel 8b Wet VpB 1969

Het arm's length beginsel staat in artikel 8b van de Wet VpB 1969 vermeld. Dit is met name van belang voor de totaalwinst, maar heeft ook een renteaftrekbeperkende werking. Totaalwinst is het bedrag van de gezamenlijke voordelen die, onder welke naam en in welke vorm ook, worden verkregen uit een onderneming.³ Daarnaast dienen gelieerde lichamen zakelijke prijzen bij elkaar in rekening te brengen. Zakelijke prijzen houden in, dat deze prijzen ook aan onafhankelijke derden zouden worden berekend. Dit geldt dus ook voor aan elkaar berekende rentes. Als de aan elkaar berekende prijzen onzakelijk zijn, dienen deze gecorrigeerd te worden naar zakelijke prijzen. De twee correctiemiddelen zijn de informele kapitaalstorting en de verkapte dividenduitdeling. Van een informele kapitaalstorting is sprake indien de moedervennootschap haar dochter bevoordeelt. Van een verkapte dividenduitdeling is sprake, wanneer de dochtervennootschap de moedervennootschap bevoordeelt. Deze bevoordelingen zijn dus niet aftrekbaar van de fiscale winst (Latour, 2014).

2.3: Artikel 10 Wet VpB 1969

De niet van de winst aftrekbare kosten staan in artikel 10 van de Wet VpB 1969 vermeld. In artikel 10, eerste lid, onderdeel d van de Wet VpB 1969 staan de vergoedingen op een geldlening alsmede

¹ Dit blijkt uit de parlementaire geschiedenis voor artikel 22 van de Wet VpB 1969 (Stb. 2004, 653) en de op 01-01-2005 geldende wettekst van artikel 22, deze luidde: "De belasting bedraagt 31,5 percent van het belastbare bedrag of van het belastbare Nederlandse bedrag, met dien verstande dat de belasting 27 percent bedraagt van het gedeelte van deze bedragen dat € 22 689 niet te boven gaat."

² Dit blijkt uit het belastingplan 2017 Artikel V t/m VII.

³ Dit blijkt uit artikel 3.8 van de Wet op de Inkomstenbelasting 2001. Artikel 3.8 van de Wet op de Inkomstenbelasting 2001 is volgens artikel 8 van de Wet VpB 1969 van overeenkomstige toepassing.

waardemutaties van dezelfde geldlening, waarbij de geldlening onder zodanige voorwaarde is aangegaan, dat deze feitelijk functioneert als eigen vermogen. Met deze geldleningen worden de leningen uit het bekende Unileverarrest (BNB 1988/217) bedoeld. In dit arrest introduceerde de Hoge Raad een drietal leningen, die civielrechtelijk wel een lening zijn, maar deze dient men voor fiscale doeleinden te herkwalficeren naar eigen vermogen. Dit zijn de bodemloze put lening, schijnlening en de deelnemerschapslening. De bodemloze put lening is een lening, die onder zodanige voorwaarden is aangegaan, dat op voorhand duidelijk is, dat de hoofdsom niet kan worden terugbetaald. Anders gezegd, wanneer de schuldenaar zo verlieslijdend is dat bij voorbaat duidelijk is dat het geld nooit meer terug zal komen. Van een schijnlening is sprake, wanneer een kapitaalverstrekking de uiterlijke vorm heeft van een lening, maar de partijen bedoeld hebben om eigen vermogen te verstrekken. Tot slot kent men de deelnemerschapslening. Hieraan zitten een drietal voorwaarden. Ten eerste dient de looptijd ten minste 50 jaar te zijn. Daarnaast dient de rente winstdelend te zijn. De rente is winstdelend, wanneer de hoogte van de rente afhankelijk is van de behaalde resultaten. Tot slot dient bij een deelnemerschapslening de verstrekker achtergesteld te worden bij zijn mede crediteurs. Als aan al deze voorwaarden wordt voldaan is er sprake van een deelnemerschapslening. De vergoedingen of waardemutaties op een van deze drie leningen zijn fiscaal dus niet van de winst aftrekbaar.

2.4: Artikel 10a Wet VpB 1969

In artikel 10a van de Wet VpB 1969 staan de aftrekbeperkingen rondom winstdrainage. In artikel 10a van de Wet VpB 1969 worden van aftrek uitgesloten, kosten ter zake van schulden, die direct of indirect verschuldigd zijn aan een verbonden lichaam of verbonden natuurlijk persoon ter zake van één van de in artikel 10a benoemde rechtshandelingen. Deze rechtshandelingen zijn een winstuitdeling of een teruggaaf van gestort kapitaal door de belastingplichtige of door een met hem verbonden lichaam, die aan de vennootschapsbelasting is onderworpen, aan een met hem verbonden lichaam of natuurlijk persoon. Daarnaast ziet artikel 10a van de Wet VpB 1969 op een kapitaalstorting door de belastingplichtige of een met hem verbonden lichaam, die aan de vennootschapsbelasting is onderworpen of in Nederland woont, in een met hem verbonden lichaam. De laatste rechtshandeling ziet op de verwerving of uitbreiding van een belang door de belastingplichtige of een met hem verbonden lichaam, die aan de vennootschapsbelasting onderworpen is, of een natuurlijk persoon, die in Nederland woont. Een van deze dient het belang uit te breiden in een verbonden lichaam.

In het voorgaande wordt er ook meermaals gesproken over verbonden natuurlijk persoon en verbonden lichaam. Voor het verbondenheidscriterium rond het lichaam dient er gekeken te worden naar artikel 10a, vierde lid, Wet VpB 1969. De belastingplichtige dient een derde belang te hebben in het "verbonden" lichaam" of andersom. Daarnaast kan er ook nog sprake zijn van verbondenheid, wanneer er een gemeenschappelijke moeder is, die in beide vennootschappen een derde belang heeft. Het is belangrijk om te weten, dat de moeder niet enkel een vennootschap dient te zijn, maar ook een natuurlijk persoon kan zijn. Voor het verbondenheidscriterium rond een natuurlijk persoon dient er gekeken te worden naar artikel 10a, vijfde lid, Wet VpB 1969. Hierbij is een natuurlijk persoon verbonden, wanneer de natuurlijk persoon voor ten minste een derde gedeelte een belang heeft in de belastingplichtige of in een met hem verbonden lichaam.

In het kort gezegd worden kosten ter zake van schulden aan een verbonden lichaam wellicht van aftrek uitgesloten, wanneer er sprake is van een winstuitdeling of teruggaaf van gestort kapitaal, een kapitaalstorting of een uitbreiding van het belang in een onderneming. Deze rechtshandelingen zien erop om aftrekposten te creëren om de winst te drukken. Wanneer er sprake is van een van deze rechtshandelingen, kan de aftrekbeperking spelen. Het is aan de belastingplichtige om aan te tonen, dat de desbetreffende rechtshandeling niet ziet op winstdrainage. De belastingplichtige voldoet aan de tegenbewijsregeling op het moment dat de belastingplichtige aannemelijk maakt, dat aan de schuld en de daarmee verband houdende rechtshandeling in overwegende mate zakelijke overwegingen ten grondslag liggen. Daarnaast kan er ook aan de tegenbewijsregeling worden voldaan als de belastingplichtige aannemelijk maakt, dat er naar Nederlandse maatstaven redelijke heffing (resultierend in een heffing van ten minste 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst) heeft plaatsgevonden over de rentebaten bij de crediteur. Hierbij dient er geen sprake te zijn van verrekening van verliezen of van andersoortige aanspraken uit jaren voorafgaande aan het jaar waarin de schuld is aangegaan, waardoor over de rente per saldo geen heffing naar redelijke Nederlandse maatstaven is verschuldigd.⁴

2.5: Artikel 10b Wet VpB 1969

In artikel 10b van de Wet VpB 1969 staat een zeer specifieke regeling. Hierbij geldt de renteaftrekbeperking, wanneer er aan drie opeenvolgende voorwaarden wordt voldaan. Zo dient het een renteloze of een laagrentende lening te zijn. Een lening is laagrentend, wanneer de rente meer dan 30% lager is dan de marktrente. Daarnaast dient de lening geen vaste aflossingsdatum te hebben of een aflossingsdatum die meer dan 10 jaar bedraagt. Tot slot dient de lening van een gelieerd lichaam ex artikel 8b van de Wet VpB 1969 te zijn. Onder artikel 10b van de Wet VpB 1969 valt dus makkelijk uit te komen door of de rente of de looptijd te veranderen, waardoor er niet aan de drie opeenvolgende bepalingen wordt voldaan. Hierdoor zal deze rente aftrekbeperking niet vaak van toepassing zijn.

2.6: Artikel 13l Wet VpB 1969

Artikel 13l van de Wet VpB 1969 bevat een specifieke bepaling in geval van bovenmatige deelnemingsrente. Hierbij wordt de rente van aftrek uitgesloten wanneer de rente bovenmatig is bij de verwerving of uitbreiding van een deelneming. Artikel 13l van de Wet VpB 1969 is in het leven geroepen om uitholling van de belastinggrondslag door middel van aankoop van deelnemingen met behulp van interne leningen binnen concernverband tegen te gaan. Voorheen was het namelijk mogelijk om de rente op een lening ten behoeve van de aankoop van een deelneming van de fiscale winst af te trekken. Het kabinet beoogde dit met artikel 13l van de Wet VpB 1969 in te perken (Pieterse, 2012). Om een eventuele overlap met artikel 15ad van de Wet VpB 1969 is er in artikel 15ad, negende lid, Wet VpB 1969 een samenloopregeling opgenomen. Hierin staat vermeld, dat de renteaftrekbeperking van artikel 15ad Wet VpB 1969 buiten aanmerking blijft voor zover deze volgens bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels samenvalt met de bij fiscale eenheid ingevolge artikel 13l van de Wet VpB 1969 berekende aftrekbeperking van bovenmatige deelnemingsrente. De samenloop wordt voorkomen door de overnamerente van artikel 15ad van de Wet VpB 1969 te verminderen. Voor de bepaling van eventuele niet-aftrekbare rente dient eerst het bovenmatige deel van de deelnemingsrente te worden vastgesteld. Dit wordt

⁴ Dit blijkt uit artikel 10a, derde lid, van de Wet VpB 1969.

besproken in artikel 13I, tweede lid, van de Wet VpB 1969. Het bovenmatig deel van de deelnemingsrente wordt als volgt berekend. De verhouding tussen de gemiddelde deelnemingsschuld en gemiddelde bedrag aan geldleningen wordt vermenigvuldigd met het totaal aan renten. Hierbij wordt de gemiddelde deelnemingsschuld als volgt berekend: de verkrijgingprijs deelnemingen minus het fiscale eigen vermogen. Uit deze rekenregel komt dus de bovenmatige deelnemingsrente naar voren. Deze is niet aftrekbaar voor zover het bedrag de €750.000 te boven gaat. Dit komt naar voren in artikel 13I, tweede lid, Wet VpB 1969.

2.7: Artikel 15ad Wet VpB 1969

Aan artikel 15ad Wet VpB 1969 komen we uitsluitend toe indien sprake is van een fiscale eenheid. Dit artikel is er op gericht om overnameholdingconstructies, waarbij de belastinggrondslag wordt uitgehouden, tegen te gaan door middel van een aftrekbeperking. Zo mogen volgens artikel 15ad van de Wet VpB 1969 renten en kosten ter zake van schulden niet in aftrek worden gebracht, wanneer deze schulden verband houden met het direct of indirect verwerven of uitbreiden van een belang in een maatschappij door een maatschappij of de topmaatschappij uit de fiscale eenheid. De uitsluiting ziet dus enkel op de zogeheten overnamerente. Als de overgenomen vennootschap deelnemingen in andere lichamen bezit, kan er een overlap ontstaan tussen artikel 15ad en artikel 13I van de Wet VpB 1969. Indien rentes op grond van artikel 13I van de Wet VpB 1969 niet in aftrek mogen worden gebracht, zal bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden geregeld, dat de aftrek daarvan niet nogmaals op basis van artikel 15ad kan worden geweigerd.

2.8: Het eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt in de vennootschapsbelasting eenduidig behandeld. Vergoedingen op eigen vermogen zijn namelijk niet aftrekbaar van de fiscale winst. Zo zijn dividenduitdelingen niet aftrekbaar van de winst. Dit blijkt uit artikel 10, eerste lid, onderdeel a van de Wet VpB 1969. De behandeling van het eigen vermogen komt ook nog terug in de artikelen 8b en 10, eerste lid, onderdeel d van de wet VpB 1969. In artikel 8b van de Wet VpB 1969 kennen we twee correctiemiddelen voor het corrigeren naar een zakelijke prijs. Dit zijn de verkapte dividenduitdeling en de informele kapitaalstorting. Deze twee correctiemiddelen zijn niet aftrekbaar van de fiscale winst. De leningen van artikel 10, eerste lid, onderdeel d van de wet VpB 1969 worden geherkwalificeerd tot eigen vermogen. Hierdoor zijn de vergoedingen op deze lening niet aftrekbaar van de fiscale winst.

2.9: Deelconclusie

In het huidige systeem van de vennootschapsbelasting 1969 wordt het financieren met behulp van vreemd vermogen begunstigd tegenover het financieren met behulp van eigen vermogen. De vergoedingen voor vreemd vermogen zijn namelijk aftrekbaar van de winst, terwijl dit niet geldt voor de vergoedingen voor eigen vermogen. De overheid heeft deze scheve behandeling tussen eigen vermogen en vreemd vermogen iets rechter getrokken met de invoering van de diverse renteaftrekbeperkingen (artikel 8b, 10, 10a, 10b, 13I en 15ad Wet VpB 1969). Hierdoor is het niet meer vanzelfsprekend, dat vergoedingen op vreemd vermogen van de fiscale winst mogen worden afgetrokken. Zo probeert de overheid kunstmatige constructies om de fiscale winst te drukken aan te pakken. Toch blijft het financieren met behulp van vreemd vermogen ten opzichte van eigen vermogen over het algemeen gunstiger, omdat de vergoedingen op vreemd vermogen aftrekbaar zijn, terwijl dit niet geldt voor de vergoedingen over eigen vermogen.

Hoofdstuk 3: CBIT en ACE

In dit hoofdstuk staan een tweetal hervormingen van de vennootschapsbelasting zoals deze zijn voorgesteld door Ruud de Mooij en Micheal Devereux centraal. Allereerst wordt de CBIT hervorming beschreven. Dit zal worden gevolgd door een uitleg van de ACE hervorming. Tot slot zullen de verschillen tussen beide hervormingen nader worden uitgewerkt.

3.1: CBIT (Comprehensive Business Income Tax)

CBIT is kort gezegd een hervorming, waarbij zowel vergoedingen voor vreemd vermogen als voor eigen vermogen niet aftrekbaar zijn. Zo worden de rentebaten niet belast, maar de rentekosten zijn ook niet aftrekbaar. De CBIT hervorming werd voorgesteld in 1992 door de US Department of the Treasury.⁵ Voor het CBIT systeem dient men een tweetal soorten ondernemingen aan te wijzen. Dit zijn CBIT entiteiten en niet-CBIT entiteiten (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). De eerste groep (CBIT entiteiten) zal uit ondernemingen bestaan, inclusief financiële beleggingsinstellingen. De tweede groep (niet-CBIT entiteiten) zal bestaan uit huishoudens, de overheid en buitenlandse bedrijven (Centraal Plan Bureau, 2008). Voor de vergoeding op leningen van een CBIT entiteit aan een andere CBIT entiteit worden de vergoedingen niet belast bij de ontvangende onderneming, maar zijn de vergoedingen ook niet aftrekbaar bij de betalende onderneming. Dit is echter anders, wanneer het een lening betreft van een CBIT entiteit aan een niet-CBIT entiteit. Hierbij dient de vergoeding namelijk wel belast te worden aangezien de niet-CBIT entiteit deze betaling ook kan aftrekken. Deze situatie is hetzelfde voor rente betaald door huishoudens of rente betaald over obligaties. Deze vergoedingen dienen belast te worden aangezien deze vergoedingen bij de huishoudens en overheid aftrekbaar zijn van hun inkomen (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

De CBIT hervorming heeft, naast het niet belasten van de rentebaten en niet aftrekken van de rentekosten, diverse gevolgen. Zo zorgt het niet aftrekken van de rentekosten ervoor dat de kosten van kapitaal stijgen, waardoor steeds minder projecten winstgevend worden en steeds meer projecten worden afgewezen (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Daarnaast wordt door het niet aftrekken van de rentekosten de grondslag voor belastingheffing vergroot. Hierdoor zijn landen in staat om meer belastingopbrengsten te vergaren of het belastingtarief te verlagen. Bij het verlagen van het belastingtarief wordt het desbetreffende land aantrekkelijker voor buitenlandse ondernemingen. Tot slot zal volgens het Amerikaanse voorstel de persoonlijke inkomstenbelasting op kapitaalinkomen worden afgeschaft om dubbele heffing te voorkomen. Daarentegen zullen alle kapitaalinkomen tegen een eenmalig, neutraal VpB tarief worden belast (Centraal Plan Bureau, 2008).

In de fiscale wereld is er nog geen 'veld experiment' geweest van het CBIT regime. Landen hebben wel CBIT-maatregelen ingevoerd, maar zijn nog niet volledig overgestapt naar een CBIT regime (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Bijvoorbeeld Nederland heeft in haar huidige vennootschapsbelastingartikelen 10a, 10b, 13l en 15ad van de Wet VpB 1969. Dit zijn CBIT-achtige maatregelen, maar nog niet het hele fiscale stelsel is conform CBIT.

⁵ The US Department of the Treasury is het ministerie van Financiën in de Verenigde Staten

Toch is er wel een simulatie van het CBIT systeem geweest. Radulescu en Stimmelmayer hebben de economie van Duitsland gesimuleerd alsof men het CBIT systeem hanteerde. Zij hebben er voor gekozen om het tarief van de omzetbelasting aan te passen in plaats van het tarief voor de vennootschapsbelasting. Uit het model van Radulescu en Stimmelmayer kwam naar voren, dat het snijden in het BTW tarief ook zijn invloeden heeft op de economie. In het model was er sprake van een daling van 1,3 procentpunten van het BTW tarief. Dit kon worden toegestaan door de grondslagverbreding bij de vennootschapsbelasting, waardoor er per saldo meer vennootschapsbelastingopbrengsten gegenereerd werden. Door het verlagen van het tarief voor de omzetbelasting zullen de kosten voor kapitaal stijgen. Dit komt ook naar voren in de resultaten met een stijging van de kosten van kapitaal van 9,7%. Dit is ongunstig voor de investeringen en de werkgelegenheid. Deze namen in het model met respectievelijk 10,2% en 1,4% af. De verandering in de investeringen en de werkgelegenheid heeft ook zijn uitwerkingen op de consumptie, het GDP (BBP) en de welvaart. Dit kwam tevens naar voren in het model van Radulescu en Stimmelmayer. De consumptie nam namelijk met 4,7% af, het GDP (BBP) daalde namelijk met 5,3%, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) met 0,7 procentpunten daalde. (Radulescu & Stimmelmayer, 2007). Toch concluderen Radulescu en Stimmelmayer dat een CBIT hervorming beter gefinancierd kan worden met behulp van een vermindering van het tarief voor de vennootschapsbelasting in plaats van een vermindering van het tarief van de omzetbelasting. Een CBIT systeem met een aanpassing van het vennootschapsbelastingtarief zou namelijk een beter resultaat opleveren voor de macro-economische grootheden dan onder het CBIT systeem met een aanpassing van het omzetbelastingtarief bereikt werd. Dit blijkt namelijk ook uit de onderstaande tabellen. Bij de tabellen 3 en 5 is het effectieve tarief voor de vennootschapsbelasting namelijk 38,3%, terwijl het effectieve tarief voor de vennootschapsbelasting voor de tabellen 7 en 9 slechts 25% is. (Radulescu & Stimmelmayer, 2007). Zo lijkt mij het CBIT systeem met een aanpassing van het vennootschapsbelastingtarief ook de beste optie aangezien er betere resultaten worden bereikt op de macro-economische grootheden. Bovendien komt een land door het verlagen van het tarief voor de vennootschapsbelasting beter in het internationale circuit te liggen.

GDP	-5.3
Capital Stock	-10.2
Gross Wage	-4.8
Labor Supply	-1.4
Current Real Wage	-3.7
Disposable Income	-4.3
Change in VAT %-points	-1.3
Domestic Consumption	-4.7
Welfare in % of Life Time Inc.	-1.2
Welfare in % of GDP	-0.7

Source: Own calculations

GDP	-3.9
Capital Stock	-6.5
Gross Wage	-3.5
Labor Supply	-1.0
Disposable Income	-3.1
Change in VAT %-points	-1.3
Domestic Consumption	-3.4
Welfare in % of Life Time Inc.	-1.1
Welfare in % of GDP	-0.6

Source: Own calculations

	C-Firm	NC-Firm
Cost of Capital	10.6	9.9
EMTR	35.5	37.0
Cost of Capital	11.6	12.0
EMTR	42.4	50
Long Run Change in %		
Capital Stock	2.7	-33.3
Labor Demand	11.1	-24.7
Cost of Capital	9.7	21.8
EMTR	19.3	35

	C-Firm	NC-Firm
Pre-Reform Cost of Capital	9.1	9.9
Pre-Reform EMTR	25.1	37.0
Post-Reform Cost of Capital	9.6	12.0
Post-Reform EMTR	29.8	49.8
Long Run Change in %		
Capital Stock	11.1	-40.2
Labor Demand	16.4	-33.4
Cost of Capital	5.0	21.5
EMTR	18.7	34.5

Source: Own calculations

Bron: (Radulescu & Stimmelmayer, 2007)

3.2: ACE (Allowance for Corporate Equity)

De ACE hervorming houdt in het kort in, dat de kosten voor het aantrekken van zowel vreemd vermogen als eigen vermogen fiscaal aftrekbaar zijn. De ACE hervorming werd geïntroduceerd in 1991 door de Capital Taxes Committee van het Institute for Fiscal Studies. De ACE hervorming is gebaseerd op een eerder voorgesteld idee, dit idee betrof de Allowance for Corporate Capital (ACC). ACC verbood de aftrek van werkelijk betaalde rentekosten. In de plaats van de aftrek van de werkelijk betaalde rentekosten zou er een aftrek komen op basis van het normaal rendement. Dit houdt in dat er een aftrek zou komen op basis van de boekwaarde van het gehele bedrijf. De ACE hervorming verschilt hier dus wezenlijk van, aangezien de ACE hervorming de werkelijk betaalde rentekosten in aftrek laat brengen. Hierbij wordt er een "notional return" op het eigen vermogen aan de aftrek toegevoegd om van de bedrijfswinsten af te trekken. Deze "notional return" is het risicovrije rentepercentage (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Het risicovrije rentepercentage is het percentage dat een gelduitlener ontvangt, wanneer er geen risico is dat de geldlener niet terugbetaalt.

Net als de CBIT hervorming heeft de ACE hervorming ook diverse gevolgen. Zo zorgt de ACE hervorming voor een neutrale behandeling van financieren via vreemd vermogen en eigen vermogen, aangezien zowel de kosten van eigen vermogen als de kosten van vreemd vermogen aftrekbaar zijn. Daarnaast is de ACE hervorming neutraal voor de investeringsbeslissingen, want zowel de rentekosten op vreemd vermogen als het normale rendement op eigen vermogen zijn aftrekbaar (Centraal Plan Bureau, 2008). Hierdoor is het financieren via vreemd vermogen niet langer aantrekkelijker. Daarentegen zal het tarief voor de vennootschapsbelasting omhoog moeten om de daling in vennootschapsbelastingopbrengst te compenseren. De grondslag wordt in deze situaties namelijk verkleind door de vergroting van de aftrek. Om de belastingopbrengst op peil te houden, dient men dit te corrigeren door middel van het belastingtarief met als gevolg een verslechtering van de internationale concurrentiepositie. Als het vennootschapsbelastingtarief niet omhoog gaat, dan zullen de belastingopbrengsten dalen (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

In de fiscale wereld hebben verschillende landen al ervaring met het ACE systeem. Zo hebben landen als Oostenrijk, Kroatië, Italië, Brazilië en België het systeem ingevoerd. Er kan echter geen duidelijk beeld van het systeem worden geschept. Dit komt door het tekort aan data of doordat de ACE-maatregelen onderdeel waren van een veel groter pakket aan maatregelen (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Er zijn echter wel economische simulatie modellen toegepast op het ACE systeem. Zo hebben Keuschnigg en Dietz een dynamisch algemeen evenwicht model gebruikt om de invloed van het ACE systeem op de economie in Zwitserland te schatten als een onderdeel van een veel groter pakket van maatregelen (Keuschnigg & Dietz, 2007). Een dynamisch algemeen evenwicht model is een macro-economisch model. Aan de hand van dit model wordt geen evenwicht geschat, maar worden er verwachtingen uitgesproken. Deze verwachtingen dienen te resulteren in zowel fiscale als monetaire beleidsanalyses (Elbourne, Muns, & van Veldhuizen, 2009). Keuschnigg en Dietz kozen er voor om het ACE systeem te combineren met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting. Het snijden in de lumpsum transfers zou voor een extra verstoring op de arbeidsmarkt zorgen. Lumpsum transfers zijn vaste eenmalige overdrachten, die ongeacht de omstandigheden niet veranderen. In deze situatie waren de lumpsum transfers bedoeld om het overheidsbudget te balanceren. Daarnaast zou een verhoging van het tarief voor de vennootschapsbelasting weinig opleveren door de versmalling van de

belastinggrondslag. Bovendien was het Zwitserse tarief voor de omzetbelasting (7,6%) erg laag voor Europese standaards. Dit besloot Keuschnigg & Dietz ervoor te kiezen om het ACE systeem te simuleren met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting (Keuschnigg & Dietz, 2007). Uit het model van Keuschnigg en Dietz kwam naar voren, dat een toename van het BTW tarief met 1,5 procentpunten, de kosten van kapitaal met 1,5 procentpunten laat dalen. Het is in dat geval dus aantrekkelijker om te investeren. Dit kwam ook naar voren in het model via een stijging van de investeringen met 7,8%. Een stijging van de investeringen is tevens goed voor de werkgelegenheid. Deze nam volgens het model ook toe met 0,4%. Uit het model kwam mede naar voren, dat hoe neutraler men vreemd- en eigen vermogen aanpakt, hoe meer de schuldenratio daalt. Hierdoor worden de investeringen ook een minder risicovolle aangelegenheid. Bovendien daalt de voorkeur om met behulp van vreemd vermogen investeringen te financieren. Tot slot zou de welvaart volgens dit model met 1,4% toenemen. Dit wordt vastgesteld aan de hand van een stijging van privé consumptie (Keuschnigg & Dietz, 2007). Deze cijfers zijn echter gebaseerd op een model gebaseerd op de binnenlandse situatie zonder de internationale ontwikkelingen. Hierdoor is het lastig om er conclusies aan te verbinden, maar op basis van de cijfers is een ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting een alternatief voor het toenmalige systeem in Zwitserland. Het zorgt ervoor, dat aan de ene kant het overheidsbudget weer gebalanceerd wordt, terwijl aan de andere kant de investeringen en de werkgelegenheid toeneemt. Bovendien neemt de welvaart per saldo ook nog eens toe.

Dit standpunt wordt ondersteunt door een onderzoek van Radulescu & Stimmelmayr. Zij hebben ook het ACE systeem voor de economie van Duitsland gesimuleerd. Hierbij hebben Radulescu en Stimmelmayr tevens gekozen om het tarief voor de omzetbelasting aan te passen in plaats van het tarief voor de vennootschapsbelasting. Door het ACE systeem wordt de grondslag namelijk kleiner, waardoor het tarief voor de vennootschapsbelasting significant omhoog moet. Daarnaast is het ACE systeem zeer gevoelig voor het toegerekende rendement. Dit houdt in, dat het toegerekende rendement op eigen vermogen minstens gelijk dient te zijn aan de rente betaald over schulden. Daarom hebben Radulescu en Stimmelmayr gekozen voor een hervorming met een aanpassing van het tarief van de omzetbelasting. Uit het model bleken de resultaten tegenovergesteld te zijn ten opzichte van het CBIT systeem. Zo had een stijging van het BTW tarief met 5,1 procentpunten gevolgen op de rest van de economie. De kosten van kapitaal zullen bij een stijging van het omzetbelastingtarief afnemen. Dit kwam ook naar voren in het model met een daling van de kosten van kapitaal met 6,3%. Een daling van de kosten van kapitaal is gunstig voor de investeringen en de werkgelegenheid. Deze namen volgens het model ook toe met respectievelijk 20,5% en 1,7%. Dit heeft zijn uitwerkingen op de consumptie, het GDP (BBP) en de welvaart. Deze namen ook respectievelijk toe met 4,6%, 2,6% en 0,08 procentpunten. De welvaart wordt hier berekend als percentage van het GDP (BBP) (Radulescu & Stimmelmayr, 2007).

Table 2.1 Simulation outcomes from previous country studies on ACE and CBIT

Country		Keuschnigg & Dietz	Radulescu &
		(2007) ^a	Stimmelmayr (2007) ^b
		Swiss ACE	German ACE
Corporate tax rate	Level	23.2	38.3
Value-added tax rate	Δ	1.5	5.1
Cost of capital	Δ	- 1.5	n.a.
	%Δ	n.a.	- 6.3
Debt ratio	Δ	- 3.8	n.a.
Employment	%Δ	0.4	1.7
Capital stock	%Δ	7.8	20.5
GDP	%Δ	2.6	9.1
Private consumption	%Δ	1.4	4.6
Welfare (in % GDP)	Δ	n.a.	0.08

Bron: (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009)

3.3: De verschillen tussen CBIT en ACE

Het voornaamste verschil tussen de CBIT hervorming en ACE hervorming is het toelaten van de aftrek van de vergoeding over het vreemd vermogen en eigen vermogen ten opzichte van het niet toelaten van de aftrek van de vergoeding over het eigen vermogen en vreemd vermogen. Het wel of niet toelaten van de aftrek over de vergoeding van zowel het eigen- als vreemd vermogen heeft gevolgen op verschillende gebieden.

De CBIT hervorming staat de aftrek van de vergoeding het eigen vermogen en vreemd vermogen niet toe. Hierdoor ontstaat er een verbreding van de belastinggrondslag, waardoor er op het eerste opzicht meer belastingopbrengsten binnen komen. Een land kan er ook voor kiezen om het tarief te verlagen, zodat de belastingopbrengsten gelijk blijven, maar de internationale positie van het land verbetert. Dit komt door de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting. Hierdoor wordt het land aantrekkelijker voor multinationals, waardoor de belastingopbrengst op den duur zal toenemen door de toekomstige stroom van multinationals. Zoals hiervoor aan de orde kwam is er nog geen land geweest, die volledig is overgestapt naar een CBIT-systeem (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

De ACE hervorming staat de aftrek van de vergoeding over zowel vreemd vermogen en eigen vermogen toe. Hierdoor staat er een verkleining van de belastinggrondslag. Als er niets aan het tarief wordt gedaan, zal de belastingopbrengst dalen. Dit kan de overheid zo houden met als gevolg een groter overheidstekort. De overheid kan ook het tarief verhogen, waardoor de belastingopbrengst toeneemt. De internationale concurrentiepositie verslechtert hierdoor echter wel, waardoor het land minder aantrekkelijk wordt voor multinationals (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Zo kan op den duur de belastingopbrengst weer dalen.

Voorgaande resultaten van simulaties zijn terug te zien in de voorgaande tabellen. Uit de tabel valt dus te concluderen, dat een ACE systeem aantrekkelijker is voor een land ten opzichte van het CBIT systeem. Aangezien het ACE systeem voor een welvaartstoename leidt van 0,08 procentpunten van het GDP (BBP), terwijl dit bij het CBIT systeem juist een welvaartsafname van 0,7 procentpunten van het GDP (BBP) is. De kanttekening dient hierbij te worden gezet, dat Radulescu en Stimmelmayr het tarief van de omzetbelasting hebben aangepast. Dit leidt tot de positieve uitkomst voor het ACE systeem, terwijl voor het CBIT systeem een verandering van het tarief voor de vennootschapsbelasting juist gunstiger is ten opzicht van de verandering van het tarief van de omzetbelasting (Radulescu & Stimmelmayr, 2007).

Economen zijn over het algemeen voorstander van het ACE systeem. Dit zorgt er namelijk voor, dat er geen financiële en negatieve investeringsverstoringen zijn. Dit blijkt mede uit de tabel, waarin bij het ACE systeem de "investments" en "capital stock" toenemen, terwijl dit bij het CBIT systeem juist afneemt. Dit blijkt tevens uit de tabellen. In het onderzoek van Radulescu en Stimmelmayr wordt er echter niet gekeken naar het internationale karakter, terwijl dit de afgelopen jaren juist qua belang heeft gewonnen door een toenemende mate van globalisering. Hierdoor is de bovengenoemde welvaartstoename onder ACE en de welvaartsafname onder CBIT in de werkelijkheid misschien anders. Het CBIT systeem heeft namelijk internationaal een zeer aantrekkelijk karakter vanwege de mogelijkheid tot een verlaging van het tarief voor de vennootschapsbelasting, terwijl ACE dit juist niet heeft (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

In de paper van Devereux en de Mooij wordt er ook nog een variant van een gecombineerd ACE en CBIT systeem voorgesteld. Hierin zou er een gedeeltelijk aftrek van de vergoeding op zowel vreemd als eigen vermogen worden toegestaan. Hier zal in het vervolg van deze scriptie ook nader naar worden gekeken (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

3.4: Deelconclusie

In dit hoofdstuk zijn het ACE systeem en het CBIT systeem aan bod gekomen. Bij het ACE systeem is de aftrek van de vergoeding voor zowel eigen vermogen en vreemd vermogen toegestaan. Bij het CBIT systeem is de aftrek van de vergoeding over zowel eigen vermogen als vreemd vermogen niet toegestaan. Hierdoor ontstaan er verschillen, die gevolgen hebben voor de rest van de economie. Zo zorgt het ACE systeem voor lagere kosten van kapitaal. Dit heeft een positieve uitwerking op het investeringsklimaat. Deze positieve uitwerking op de investeringen heeft ook invloed op de werkgelegenheid en salarissen. Daarentegen zal het tarief voor de vennootschapsbelasting juist omhoog gaan om de grondslagversmalling te kunnen financieren. Door een verhoging van het vennootschapsbelastingtarief wordt een land internationaal minder aantrekkelijk voor multinationals.

Het CBIT systeem heeft juist het tegenovergestelde effect op de economie. Het CBIT systeem zorgt voor hogere kosten van kapitaal. Dit heeft negatieve uitwerkingen op de investeringen, werkgelegenheid en salarissen. Daartegenover kan het tarief voor de vennootschapsbelasting omlaag. Hierdoor wordt het land internationaal wel aantrekkelijker voor multinationals.

Radulescu en Stimmelmayer hebben een onderzoek gedaan naar de effecten van beide systemen met behulp van een aanpassing van het tarief van de omzetbelasting. Hier kwam naar voren dat een ACE systeem aantrekkelijker is met een aanpassing van het tarief van de omzetbelasting, terwijl het voor het CBIT systeem aantrekkelijker zou zijn om het tarief voor de vennootschapsbelasting aan te passen. Het onderzoek van Radulescu en Stimmelmayer negeerde echter de internationale verstoringen, die de afgelopen jaren aan invloed hebben gewonnen. Hierdoor is het lastig te zeggen welk systeem de voorkeur zou moeten genieten, maar op basis van de cijfers zal het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting. Dit zorgt namelijk aan de ene kant voor een gebalanceerd overheidsbudget, terwijl aan de andere kant de economie verbetert. Dit ziet men terug in de cijfers, waarbij de macro-economische grootheden toenemen.

Hoofdstuk 4: Het CORTAX model

In dit hoofdstuk wordt er aandacht besteedt aan het CORTAX model. Allereerst zal er een uitleg van het model volgen. Hierbij wordt er onder andere aandacht besteed aan de belangrijkste invloeden van het model. Daarnaast zal er worden gekeken naar eerdere resultaten bij het gebruik van dit model. Tot slot zullen er conclusies verbonden worden aan het model.

4.1: Het model

Het CORTAX model is onder andere ontwikkeld voor de analyse van economische effecten van Vpb-hervormingen in de Europese Unie op de lange termijn. De kracht van het CORTAX model ligt hem in het in kaart brengen van de invloed van veranderingen in de vennootschapsbelasting op de macro-economie van het eigen land en voor de andere lidstaten van de Europese Unie (Centraal Plan Bureau, 2008). Hierbij gaat het CORTAX model er van uit, dat de structuur van elk land hetzelfde is en landen met elkaar verbonden zijn via handel in goederen en kapitaal en via multinationals (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

De ACE- en CBIT-hervorming hebben volgens het CORTAX model het grootste effect op de economie langs de volgende kanalen. Zo beïnvloeden de twee hervormingen de economie via de verstoring van de marginale investeringen, de verstoring van de financieringsbeslissing, winstverschuiving, de directe buitenlandse investeringen en de locatiekeuze (Centraal Plan Bureau, 2008). Hierbij wordt vervolgens de economie verder beïnvloed. Hieronder wordt de invloed van de hervormingen nader uitgelegd:

- Verstoring van de marginale investeringen: hogere belastingen leiden tot hogere kapitaalkosten, waardoor investeringen minder aantrekkelijk zijn. Daarentegen leiden lagere belastingen tot lagere kapitaalkosten, waardoor investeringen aantrekkelijker worden.
- Verstoring van de financieringsbeslissing: wanneer rente aftrekbaar is, blijft vreemd vermogen aantrekkelijk. Als men een van de hervormingen invoert, wordt vreemd vermogen en eigen vermogen gelijk behandeld. Hierdoor is één financieringsvorm niet meer aantrekkelijker dan de andere financieringsvorm.
- Winstverschuiving: de bedrijven verplaatsen delen van hun winst naar landen met de laagste tarieven.
- Directe buitenlandse investeringen: door het verlagen van de belasting wordt het aantrekkelijker om bestaande vestigingen uit te breiden vanwege de lage belastingdruk.
- Locatiekeuze: dit komt niet naar voren in het model, maar een hervorming van de vennootschapsbelasting heeft zijn gevolgen voor de locatiekeuze. Bedrijven zullen zich namelijk eerder vestigen in landen met een lage belastingdruk dan in landen met een hoge belastingdruk.

De invloed van deze punten op economie op de lange termijn zijn binnen het CORTAX model gebaseerd op empirische schattingen uit de literatuur. De economische effecten op de lange termijn worden binnen het CORTAX model weergegeven in macro-economisch grootheden als investeringen, werkgelegenheid, consumptie, BBP en welvaart. Welvaart bestaat hierbij uit het netto nationaal inkomen en de waardering voor vrije tijd (Centraal Plan Bureau, 2008)⁶

⁶ Dit verschilt niet met de definitie van Radulescu en Stimmelmayer. De definitie verschilt wel met de definitie van Keuschnigg en Dietz. Zij verklaren welvaart aan de hand van de privé consumptie.

4.2: Eerdere resultaten

Het CORTAX model is eerder gebruikt in het onderzoek van Ruud de Mooij en Micheal Devereux. Zij hebben in verschillende situaties de inbreng van de mogelijke ACE en CBIT hervorming gesimuleerd. Elke situatie zal in het vervolg besproken worden met daarbij behorende resultaten. Bij de resultaten wordt ervan uitgegaan, dat slecht één land per keer de hervorming toepast. Daarnaast geven de resultaten slechts een gemiddeld effect weer voor de Europese landen.

Situatie 1: ACE en CBIT met een lumpsum aanpassing

Het CBIT systeem zorgt voor het verbod op de aftrek van de vergoeding over vreemd vermogen. Zonder enige aanpassing in het belastingtarief zal volgens het CORTAX model de belastingopbrengst voor de vennootschapsbelasting als percentage van het GDP (BBP) met 1,9% toenemen, terwijl de totale belastingopbrengst met 0,6% van het GDP⁷ (BBP) toeneemt. De overheid balanceert haar budget door middel van een eenmalige overboeking om het tekort of overschot weg te halen. Dit is de zogeheten lumpsumaanpassing.⁸ De kosten van kapitaal nemen door de invoering van het CBIT systeem met 0,7 procentpunten toe. Hierdoor zullen de investeringen en werkgelegenheid afnemen. In het model was ook sprake van een afname van de investeringen van 8,5%, terwijl de werkgelegenheid met 3,1% afnam. De lonen zullen door de afname van de werkgelegenheid ook dalen. In het model namen de lonen ook met 1,3% af. Al het bovenstaande heeft invloed op het GDP (BBP) en de welvaart. Deze namen volgens het CORTAX model ook af. Het GDP (BBP) nam af met 3,4%, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) met 0,7 procentpunten afneemt (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

Bij de ACE hervorming is de aftrek van vergoeding over eigen vermogen en vreemd vermogen toegestaan. Wanneer het belastingtarief onveranderd blijft, zal volgens het CORTAX model de belastingopbrengst voor de vennootschapsbelasting als percentage van het GDP (BBP) met 1,3% afnemen, waarbij de totale belastingopbrengst als percentage van het GDP (BBP) met 0,3% zal afnemen. Dit zorgt voor een tekort in het overheidsbudget. Dit compenseert de overheid door middel van een eenmalige overboeking. De kosten voor kapitaal zullen door de invoering van het ACE systeem afnemen. Dit gebeurde volgens het model met 0,5 procentpunten, terwijl het kapitaal, de lonen en werkgelegenheid zullen toenemen. De investeringen zullen door de afname van de kosten van kapitaal stijgen. In het model stegen ze met 6,3%. Door de stijging van de investeringen neemt de werkgelegenheid toe met 2,3%. Door de toename van de werkgelegenheid en de investeringen nemen de lonen volgens het model toe met 0,8%. Als gevolg van het bovenstaande neemt het GDP en de welvaart toe. Volgens het CORTAX model neemt het GDP (BBP) met 2,3% toe, terwijl de welvaart als percentage van het GDP met 0,6 procentpunten toeneemt (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). In de situatie, waarbij er geen enkele andere veranderingen zijn en het overheidsbudget wordt gebalanceerd met een eenmalige overboeking, is het ACE systeem het meest aantrekkelijk. Dit zorgt namelijk voor betere resultaten van de macro-economische grootheden. Zo nemen het GDP en de welvaart toe, terwijl het bij het CBIT systeem juist afneemt. Bovendien heeft het geen effecten op de internationale positie van het desbetreffende land.

⁸ Lumpsumaanpassing is hetzelfde als lumpsum transfers in beide gevallen wordt het overheidsbudget gebalanceerd door een eenmalige overboeking

Situatie 2: ACE en CBIT met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting

Bij deze situatie wordt het ACE- en CBIT systeem toegepast, waarbij de verandering van de belastingopbrengst wordt gecompenseerd met behulp van een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting. Bij het CBIT systeem wordt de vergoeding over zowel eigen vermogen als vreemd vermogen van aftrek uitgesloten. Hierdoor zal de belastinggrondslag breder worden. Zo kan het tarief bij het CBIT systeem met 11% worden verlaagd om de belastingopbrengst gelijk te houden ten opzichte van de beginsituatie. Door deze situatie zal de daling van de kosten van kapitaal niet zo groot zijn als in situatie 1. Volgens het model blijven de kosten voor kapitaal gelijk in deze situatie. Hierdoor zijn de effecten betreffende investeringen, werkgelegenheid en lonen niet zo groot. De investeringen, werkgelegenheid en salarissen nemen respectievelijk met 0,4%, 0,3% en 1,0% toe. De veranderingen betreffende het GDP (BBP) en welvaart zijn door deze situatie niet zo groot. Het GDP (BBP) neemt met 1,1% toe, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) met 0,7 procentpunten toeneemt (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

Bij het ACE systeem wordt de aftrek van de vergoeding over zowel vreemd vermogen en eigen vermogen juist toegestaan. Hierdoor is de belastinggrondslag lager dan in de beginsituatie. Hierdoor dient men het tarief met 17% te verhogen om de belastingopbrengst gelijk te houden. De kosten van kapitaal nemen in deze situatie dus minder af dan in de beginsituatie. Dit blijkt ook uit het model, waar de kosten van kapitaal met 0,3 procentpunten afnemen. De investeringen, werkgelegenheid en de salarissen zullen in deze situatie minder toenemen dan in de beginsituatie. Uit het model blijkt, dat de investeringen, werkgelegenheid en salarissen respectievelijk met 3,9%, 0,2% en 0,6% toenemen. Het GDP (BBP) neemt in deze situatie met 0,8% toe, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) met 0,2 procentpunten afneemt (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

Er is ook nog een derde mogelijkheid in deze situatie. Dit is het gecombineerde CBIT-ACE systeem. Hierbij is het een verhouding van 2/3 ACE systeem en 1/3 CBIT systeem. Zo blijven de belastingopbrengsten voor de overheid neutraal en neemt de schuldenratio binnen bedrijven af. Het gecombineerde systeem zorgt ervoor dat het belastingtarief voor de vennootschapsbelasting niet hoeft te veranderen. De kosten voor kapitaal nemen in deze situatie wel met 0,1 procentpunten af. Dit is aantrekkelijker voor het investeringsklimaat. De investeringen namen volgens het model ook met 0,3% toe. Dit is weer gunstig voor de werkgelegenheid en de lonen. Uit het model bleek echter dat de werkgelegenheid gelijk zou blijven en de lonen met 0,3% zouden stijgen. Tot slot zal het GDP (BBP) met 0,3% toenemen en de welvaart zal als percentage van het GDP (BBP) met 0,2 procentpunten toeneemt (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Uit de bovenstaande situatie komt het CBIT systeem als beste optie naar voren. De welvaart neemt als percentage van het GDP (BBP) in deze situatie met 0,7% toe, terwijl dit bij het ACE systeem met 0,2% afneemt en bij het gecombineerde systeem slechts met 0,2% toeneemt. Bovendien is de stijging van het GDP bij deze situatie tevens voor het CBIT systeem het grootst.

Situatie 3: gezamenlijke Europese invoer van ACE en CBIT met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting

De laatste situatie is de gezamenlijke invoer van het ACE systeem of CBIT systeem in geheel Europa. Hierbij gaat ieder land binnen de Europese Unie derhalve over naar het ACE- of CBIT systeem. Bij het CBIT systeem zorgt dit ervoor, dat het tarief voor de vennootschapsbelasting met 11% afneemt. Het tarief voor de vennootschapsbelasting kan namelijk omlaag door de toenemende belastingopbrengsten bij een verbreding van de belastinggrondslag. De kosten van kapitaal zullen bij de invoering van het CBIT systeem gelijk blijven evenals de salarissen. Daarnaast nemen de investeringen en werkgelegenheid met respectievelijk 1,0% en 0,3% af. Het GDP (BBP) neemt met 0,6% af, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) gelijk blijft (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009).

Voor het ACE systeem zijn de resultaten tegenovergesteld. Hierbij dient men vanwege de grondslagverkleining het tarief voor de vennootschapsbelasting met 17,0% te verhogen. De kosten van kapitaal nemen daarentegen met 0,3 procentpunten af. De investeringen, werkgelegenheid en salarissen nemen met respectievelijk met 4,8%, 0,5% en 1,2% toe. Tot slot neemt het GDP (BBP) met 1,8% toe, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) met 0,4 procentpunten toeneemt (Mooij & Devereux, An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU, 2009). Op basis van deze situatie is het aantrekkelijk om te kiezen voor het ACE systeem. De welvaart neemt hier namelijk toe met 0,4% als een percentage van het GDP (BBP), terwijl dit bij het CBIT systeem gelijk blijft.

4.3: Deelconclusie

In dit hoofdstuk is er een uitleg over het CORTAX model geweest. Een hervorming van de vennootschapsbelasting beïnvloedt de economie langs een aantal wegen. Deze wegen zijn: de verstoring van de marginale investeringen, de verstoring van de financieringsbeslissing, winstverschuiving, directe buitenlandse investeringen en de locatiekeuze. De resultaten worden weergegeven in macro-economische grootheden als investeringen, werkgelegenheid, consumptie, BBP en welvaart. Naar mijn mening zijn de verandering in het BBP en de welvaart doorslaggevend. Het CORTAX model is al eerder gebruikt. In de paper van Devereux en de Mooij werden er 3 situaties geanalyseerd. Bij situatie 1 werd het CBIT en ACE systeem zonder verdere aannames toegepast bij één land, terwijl de andere landen hun normale systeem behielden. Hieruit kwam naar voren, dat het ACE systeem aantrekkelijker was aangezien de toename van de welvaart hier groter was dan bij het CBIT systeem. Bij situatie 2 werd het CBIT systeem en ACE systeem toegepast met een aanpassing van het tarief van de vennootschapsbelasting bij één enkel land. Hieruit kwam naar voren, dat het CBIT systeem aantrekkelijker is dan het ACE systeem aangezien de toename van de welvaart bij het CBIT systeem hoger was dan bij het ACE systeem. Bij de laatste situatie pasten alle landen binnen Europa het CBIT systeem of ACE systeem toe, waarbij het tarief voor de vennootschapsbelasting werd aangepast. Hieruit kwam naar voren, dat het ACE systeem aantrekkelijker is dan het CBIT systeem aangezien de toename van de welvaart bij het ACE systeem hoger was dan bij het CBIT systeem. Wanneer dus een enkel land kiest, doet men er verstandig aan om voor het CBIT systeem te kiezen. Dit heeft namelijk de meest positieve effecten op het GDP (BBP) en de welvaart. Wanneer een continent voor hetzelfde systeem kiest, doet men er verstandig aan om voor het ACE systeem te kiezen. Het ACE systeem heeft namelijk de meest positieve effecten op het GDP (BBP) en de welvaart. In het volgende hoofdstuk zal het CORTAX model op Nederland worden toegepast.

Hoofdstuk 5: ACE of CBIT in Nederland

In de voorgaande hoofdstukken is er naar de huidige Nederlandse wetgeving en naar het CBIT systeem en het ACE systeem gekeken. In dit hoofdstuk wordt het voorgaande gecombineerd door het CBIT systeem of ACE systeem toe te passen op Nederland.

5.1: ACE in Nederland

Nieuwland en Visser beschrijven de voor- en nadelen van de invoering van het ACE systeem in Nederland. De auteurs komen tot de conclusie, dat de invoering van het ACE systeem een zeer positieve uitwerking zou hebben op het huidige belastingstelsel. De fiscaal achtergestelde behandeling van eigen vermogen zou namelijk verdwijnen. Hierdoor zouden er meer bedrijven in Nederland succesvol kunnen worden opgericht en meer investeringen worden gedaan. Door het bovenstaande zou de welvaart toenemen. Bovendien wordt de Wet VpB minder complex door het verminderen van het aantal regels. Daarnaast kunnen door de invoering van het ACE systeem ook de renteaftrekbepalingen worden geschrapt. Er is echter een nadeel, dat niet kan worden opgelost. Het ACE systeem kan namelijk worden misbruikt in internationale verhoudingen. Als er namelijk één land niet meedoet, wordt het land veel aantrekkelijker ten opzichte van de landen met het ACE systeem. Hierdoor komen landen die besluiten het ACE systeem in te voeren, niet toe aan de voordelen van het ACE systeem. Daarom zou Nederland er verstandig aan doen om het systeem voorlopig nog niet in te voeren (Nieuwland & Visser, 2013).

De mening van de auteurs wordt onderbouwd door een onderzoek van de Mooij en Devereux, die de resultaten voor Nederland weergeven. Om de budgettaire derving van €5,5 miljoen door de invoering van het ACE systeem te dekken, zou het tarief voor de vennootschapsbelasting met 12,1 procentpunten moeten stijgen. Door de stijging van het tarief zal de opbrengst voor de vennootschapsbelasting slechts met 1,6 procentpunten als deel van het GDP (BBP) afnemen, terwijl de totale belastingopbrengsten gelijk blijven. Door de invoering van het ACE systeem dalen de kosten van kapitaal met 0,4 procentpunten. Hierdoor wordt het aantrekkelijker om te investeren. Dit zien we ook terug met een toename van de investeringen met 5,9%. Een toename van de investeringen heeft positieve uitwerkingen op de werkgelegenheid en de lonen. Deze nemen respectievelijk met 0,5% en 1,8% toe. Door de gelijke behandeling van vreemd vermogen en eigen vermogen is het financieren via vreemd vermogen minder aantrekkelijk. Deze verschuiving komt terug in de resultaten door een afname van de schuldenratio met 4,2 procentpunten. Al het bovenstaande heeft invloed op het GDP (BBP). Deze zal bij het ACE systeem met tariefswijziging voor Nederland met 2,1% toenemen. Het ACE systeem met tariefswijziging is echter niet gunstig voor de welvaart, want deze zal als percentage van het GDP (BBP) met 0,6 procentpunten afnemen. Hieruit kan men dus afleiden, dat het voor de economie gunstig is om het ACE systeem toe te passen als men uitgaat van het GDP (BBP). Als men echter naar de welvaart kijkt, zou Nederland niet moeten kiezen voor het ACE systeem met tariefswijziging (de Mooij & Devereux, 2009).

Radulescu en Stimmelmayer kwamen tot de conclusie dat een ACE systeem waarschijnlijk is te prefereren maar enkel als het gecombineerd gaat met een verhoging van de omzetbelasting en niet met de vennootschapsbelasting. Het is belangrijk om te weten dat dit onderzoek plaatsvond in Duitsland. Onderzoeken van de Mooij en van der Horst kwamen niet tot een duidelijke keuze tussen het ACE- en CBIT systeem (van der Geld P. d., 2011). Als we de methode van Radulescu en Stimmelmayer in het CORTAX-model simuleren voor de economie in Nederland komen hier de volgende resultaten uit. Het tarief voor de vennootschapsbelasting neemt in deze situatie niet toe, waardoor de opbrengst voor de vennootschapsbelasting afneemt door middel van de grondslagversmalling. Door de toename van de omzetbelasting neemt de totale belastingopbrengst wel toe met 0,1 procentpunten als percentage van het GDP (BBP). De invoering van het ACE systeem heeft invloed op de rest van de economie. De kosten van kapitaal nemen namelijk met 0,5 procentpunten af. Hierdoor wordt het voordelig om te investeren. Dit zien we ook terug in een toename van de investeringen van 6,9%. Een toename van de investeringen heeft ook een positieve invloed op de werkgelegenheid en de lonen. Deze nemen ook respectievelijk met 0,4% en 3,0% toe. Door de invoering van het ACE systeem worden vreemd vermogen en eigen vermogen gelijk behandeld. Hierdoor is het niet gunstiger om te financieren met behulp van vreemd vermogen. De schuldenratio neemt volgens het model dan ook af met 5,1 procentpunten. Al het bovenstaande heeft effect op het GDP (BBP). Het GDP (BBP) neemt voor Nederland met een ACE systeem met een omzetbelastingtarief verhoging toe met 2,5%. De welvaart neemt in deze situatie ook toe met 0,6 procentpunten als een percentage van het GDP (BBP). Als we deze methode vergelijken met de vorige methode is het gunstiger om de methode van een ACE systeem te hanteren met een omzetbelastingtarief verhoging aangezien de welvaart en het GDP (BBP) allebei zullen toenemen (de Mooij & Devereux, 2009).

Tot slot zijn er ook resultaten van het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, wanneer heel Europa het ACE systeem hanteert. In deze situatie zou Nederland het tarief voor de vennootschapsbelasting met 12,1 procentpunten moeten verhogen. Door de invoering van het ACE systeem versmalt de grondslag. Toch daalt de belastingopbrengst voor de vennootschapsbelasting met 0,3 procentpunten als percentage van het GDP (BBP) door de verhoging van het tarief. De totale belastingopbrengst stijgt daarentegen met 0,1 procentpunten als percentage van het GDP (BBP). Door de invoering van het ACE systeem dalen de kosten van kapitaal met 0,4 procentpunten. Hierdoor wordt het aantrekkelijker om te investeren. Dit komt ook terug in de resultaten door een stijging van de investeringen met 6,4%. Een stijging van de investeringen heeft een positief effect op de werkgelegenheid en salarissen. Deze nemen volgens het model ook toe met respectievelijk 0,9% en 1,8%. In deze situatie neemt de schuldratio tevens af met 4,2 procentpunten. Al het bovenstaande heeft zijn effect op het GDP (BBP) en de welvaart. Het GDP neemt in deze situatie met 2,6% toe, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) met 0,7 procentpunten toeneemt. Al met al is het voor Nederland voordelig om met heel Europa over te gaan naar een ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, aangezien dit het meest gunstig is voor het GDP (BBP) en de welvaart. Mocht niet heel Europa overgaan, doet Nederland er verstandig aan om een ACE systeem te kiezen met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting (de Mooij & Devereux, 2009).

5.2: CBIT in Nederland

In het verleden is voor de Nederlandse economie al een het CBIT systeem gesimuleerd. Dit gebeurde in 2008 door het Centraal Planbureau in opdracht van de staatssecretaris van financiën. Het CBIT systeem werd vormgegeven door de renteaftrek voor alle onderneming te laten gelden. De resultaten werden berekend via het CORTAX model. Door de invoering van het CBIT systeem zou de rente van aftrek worden uitgesloten. Dit zou een grondslagverbreding van 40 miljard euro opleveren. Hierdoor zou het tarief voor de vennootschapsbelasting met 9,2 procentpunten kunnen dalen, terwijl de opbrengst voor de vennootschapsbelasting als percentage van het BBP met 0,4 procentpunten toeneemt. De invoering van het CBIT systeem zou echter wel invloed op de rest van de Nederlandse economie hebben. Zo zouden de kosten voor kapitaal met 0,2 procentpunten stijgen. Hierdoor wordt het duurder om te investeren. Dit ziet men ook terug met een afname van de investeringen van 2,4%. Door het gelijk behandelen van vreemd vermogen en eigen vermogen is de financiering via vreemd vermogen niet meer bevoordeeld. Dit komt ook terug in de resultaten aangezien de schuldratio met 7,1 procentpunten afneemt. De werkgelegenheid zou hierdoor mede afnemen. Dit blijkt ook uit de resultaten aangezien de werkgelegenheid met 0,3% afneemt. De lonen nemen volgens het model ook met 0,4% af. Dit komt door de afnemende vraag en het gelijkblijvende aanbod naar werk. Al het bovenstaande heeft effect op het BBP. Als Nederland het CBIT systeem zou toepassen, zou het BBP met 0,8% kunnen afnemen. De welvaart als percentage van het BBP neemt bij het CBIT systeem echter wel toe. Volgens het CBIT systeem zou dit met een percentage van 0,3 procentpunten zijn (Centraal Plan Bureau, 2008).

Het onderzoek strekte zich veel verder uit dan uitsluitend over de gevolgen voor de Nederlandse economie bij de invoering van het CBIT systeem. In het onderzoek van het Centraal Planbureau kwam namelijk de defiscalisering van de rente aan bod. Hiervoor werden een viertal varianten aangewezen. Deze vier varianten zijn: defiscalisering van de ontvangen en betaalde rente door niet-financiële vennootschappen, defiscalisering van de ontvangen en betaalde rente door alle vennootschappen, CBIT en een beperkte renteaftrek, beter bekend als earningsstrippingmaatregel. Uit het onderzoek kwam naar voren, dat het CBIT systeem op korte termijn voor grote schokeffecten voor het bedrijfsleven zou zorgen. Bovendien zou er bij de invoering van het CBIT systeem een vrijstelling voor de financiële sector ontstaan. Dit zorgt voor negatieve effecten bij de financiële sector. Hierdoor zou voor een individueel land het CBIT systeem wel aantrekkelijk zijn, maar tegelijkertijd erg risicovol zijn. Minder verregaande maatregelen in de richting van een CBIT systeem zouden hierbij de oplossing kunnen bieden. Het Centraal Planbureau gaf hierbij de voorkeur aan de defiscalisering van zowel de betaalde als ontvangen rente bij niet-financiële instellingen (Centraal Plan Bureau, 2008).

Er zijn ook nog andere manieren om het CBIT systeem in Nederland in te voeren. Hier zijn ook de resultaten van bekend. Eén van deze manieren is, dat heel Europa overstapt naar een CBIT systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting. Het tarief zal in Nederland dan met 9,2 procentpunten afnemen. Hierdoor zal de opbrengst voor de vennootschapsbelasting met 0,1 procentpunten als percentage van het GDP (BBP) dalen, maar de totale belastingopbrengst zal gelijk blijven. De invoering van het CBIT systeem heeft invloed op de rest van de economie. De kosten van kapitaal nemen namelijk met 0,2 procentpunten toe. Hierdoor zullen de investeringen afnemen. Dit zien we ook terug, want de investeringen zullen met 2,9% afnemen. Een afname van de investeringen heeft weer zijn gevolgen voor de werkgelegenheid en de salarissen. Uit het model blijkt een afname van de salarissen en werkgelegenheid van respectievelijk 0,5% en 0,8%. De

invoering van het CBIT systeem zorgt voor een gelijke behandeling van vreemd vermogen en eigen vermogen. De schuldenratio neemt volgens het CORTAX model af met 7,1 procentpunten. Al het bovenstaande heeft zijn gevolgen voor het GDP (BBP) en de welvaart. Voor Nederland zou dit een afname van het GDP (BBP) met 1,3% betekenen, terwijl de welvaart als percentage van het GDP (BBP) gelijk zal blijven (de Mooij & Devereux, 2009).

Tot slot wordt er nog gekeken naar de uitwerkingen voor een gecombineerd ACE-CBIT systeem voor Nederland. Hierbij wordt er een tariefswijziging van de omzetbelasting doorgevoerd. Hierbij zullen de vennootschapsbelastingopbrengst en de totale belastingopbrengst gelijk blijven. De invoering van het ACE-CBIT systeem heeft zijn effecten op de rest van de economie. De kosten van kapitaal nemen namelijk met 0,1 procentpunten af. Dit heeft een positieve invloed op de investeringen. De investeringen nemen namelijk met 0,6% toe. Een toename van de investeringen heeft normaliter zijn gevolgen voor de werkgelegenheid en de salarissen. De werkgelegenheid blijft echter gelijk, terwijl de salarissen met 0,4% toenemen. De invoering van het ACE-CBIT systeem zorgt natuurlijk voor een gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen. Hierdoor zal de schuldenratio met 5,8 procentpunten afnemen. Al het bovenstaande heeft natuurlijk zijn gevolgen voor het GDP (BBP) en de welvaart. Het GDP (BBP) neemt bij een invoering van het ACE-CBIT systeem toe met 0,3%. De welvaart als percentage van het GDP (BBP) zal met 0,4 procentpunten toenemen (de Mooij & Devereux, 2009).

5.3: Deelconclusie

In dit hoofdstuk zijn het ACE- en CBIT systeem voor Nederland aan bod gekomen. Er is gekeken naar de resultaten voor diverse systemen in Nederland en naar enkele artikelen uit de fiscale literatuur. Voor het ACE systeem is er gekeken naar een drietal systemen. Zo is er naar het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting en het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, wanneer heel Europa het systeem invoert, gekeken. Hierbij kwam naar voren, dat voor Nederland een ACE systeem met een verhoging van het tarief van de vennootschapsbelasting, wanneer heel Europa het hanteert, het meest gunstig is. Heel Europa dient enkel wel mee te doen. Naar mijn mening is het daarom verstandig om voor het ACE systeem met een aanpassing van het tarief van de omzetbelasting⁹ te kiezen. Dit heeft namelijk positievere effecten dan het ACE systeem met een aanpassing van de vennootschapsbelasting. Zo wordt het risico ingedekt, dat niet het gehele continent meedoet. Mochten toch alle Europese landen meedoen, profiteert Nederland hier alsnog van mee.

Daarom is het verstandig om te kiezen voor het systeem, dat is voorgesteld door Radulescu en Stimmelmayr. Het ACE systeem met een aanpassing van het tarief van de omzetbelasting heeft namelijk gunstigere uitwerkingen dan het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, maar niet het gehele continent Europa dient hieraan mee te doen.

Ook is er gekeken naar het CBIT systeem. Hierbij is er gekeken naar het CBIT systeem voor Nederland en het CBIT systeem voor Nederland en heel Europa. Hierbij kwam naar voren, dat het voor Nederland aantrekkelijker is, dat Nederland enkel het CBIT systeem invoert in plaats van dat heel Europa het systeem invoert. Zo kan ook geconcludeerd worden, dat een CBIT systeem aantrekkelijk is wanneer slechts één land het systeem invoert, terwijl het ACE systeem juist aantrekkelijk is, wanneer heel Europa het systeem invoert.

⁹ Het voorstel van Radulescu en Stimmelmayr voorgesteld in ACE versus CBIT: Which is better for investment and welfare?

Hoofdstuk 6: Eindconclusie

In de scriptie is naar voren gekomen, dat in de huidige fiscale wetgeving het eigen vermogen en het vreemd vermogen niet gelijk worden behandeld. Dit heeft mij tot de volgende onderzoeksvraag geleid: **“Zou een stelsel volgens het ACE of CBIT systeem een alternatief kunnen vormen voor het huidige stelsel van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969?”** Dit is de rode draad binnen deze scriptie.

6.1: Samenvatting

In hoofdstuk 2 kwam de huidige fiscale wetgeving rond de renteaftrek en het tarief aan bod. Hierbij kwam naar voren, dat eigen vermogen en vreemd vermogen in de huidige fiscale wetgeving niet gelijk behandeld worden. De vergoedingen op vreemd vermogen zijn namelijk van de fiscale winst aftrekbaar, terwijl de vergoedingen op eigen vermogen niet van de fiscale winst aftrekbaar zijn. De wetgever heeft dit probleem al aangepakt door de invoering van diverse renteaftrekbeperkingen, te weten de artikelen 8b, 10, 10a, 10b, 13l en 15ad Wet Vpb 1969. Toch blijft het gunstiger om te financieren met behulp van vreemd vermogen in plaats van eigen vermogen.

In hoofdstuk 3 kwam het theoretische verschil tussen het ACE systeem en het CBIT systeem aan bod. Een ACE systeem zorgt voor een grondslagversmalling door de vergoedingen op zowel vreemd vermogen als eigen vermogen van de fiscale winst aftrekbaar te laten zijn. Door een versmalling van de belastinggrondslag zou dit gecompenseerd kunnen worden met een verhoging van het tarief voor de vennootschapsbelasting. Dit heeft wel zijn internationale effecten. Daarentegen zorgt een CBIT systeem voor een verbreding van de belastinggrondslag door de vergoedingen op zowel eigen vermogen als vreemd vermogen van de fiscale winst niet-aftrekbaar te laten zijn. Door de verbreding van de belastinggrondslag zou het tarief voor de vennootschapsbelasting omlaag kunnen gaan. Dit heeft ook zijn internationale effecten.

In hoofdstuk 4 kwam het CORTAX model aan bod. Het CORTAX model kan worden gebruikt om de effecten van het ACE- of CBIT systeem vast te stellen. Het CORTAX model is onder andere ontwikkeld voor het analyseren van economische effecten van Vpb-hervormingen in de Europese Unie op de lange termijn. De kracht van het CORTAX model ligt hem in het in kaart brengen van de invloed van veranderingen in de vennootschapsbelasting op de macro-economie van het eigen land en voor de andere lidstaten van de Europese Unie. Verder zijn er een drietal situaties geanalyseerd, waarbij het CORTAX model is toegepast. In situatie 1 werd er niets veranderd aan het ACE- en CBIT systeem. De enige voorwaarde was, dat de andere landen hun standaard systeem zouden behouden. Toen kwam naar voren dat het CBIT systeem aantrekkelijker was. In situatie 2 werd het tarief voor de vennootschapsbelasting veranderd bij de invoering van het ACE- en CBIT systeem. Verder werd als voorwaarde gesteld, dat de andere landen hun standaard systeem zouden behouden. In deze situatie kwam naar voren dat het CBIT systeem aantrekkelijker was. Bij de laatste situatie gingen alle landen binnen Europa over op het ACE- of CBIT systeem, waarbij het tarief voor de vennootschapsbelasting mocht worden gewijzigd. Hier kwam naar voren dat het ACE systeem juist aantrekkelijker was. Het verschil tussen het ACE- en CBIT systeem strekt zich verder dan enkel de kenmerken van het systeem op zich. De effecten op de economie in een land bij de invoering van het ACE- of CBIT systeem verschillen namelijk ook wezenlijk. Bij een enkel land is het namelijk aantrekkelijker voor de economie om het CBIT systeem in te voeren, terwijl als een continent één systeem wil hanteren, het ACE systeem de beste keuze is.

In hoofdstuk 5 is het CORTAX model op de Nederlandse economie toegepast. Zo werden voor het ACE systeem een drietal situaties gesimuleerd. Wel te kennen het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting en het ACE systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting, waarbij heel Europa overstapt naar dit systeem. Hieruit kwam naar voren, dat de laatste variant de meest gunstige variant is. Dit komt overeen met de eerdere situaties uit hoofdstuk 4. Voor het CBIT systeem zijn er een tweetal situaties gesimuleerd, te kennen het CBIT systeem met een aanpassing van het tarief voor de vennootschapsbelasting en het CBIT systeem met een aanpassing van het tarief van de vennootschapsbelasting, waarbij heel Europa het CBIT systeem invoert. Hier kwam naar voren dat de eerste variant de meest gunstige is. Dit komt tevens overeen met de bevindingen uit hoofdstuk 4. Tot slot is er nog gekeken naar een gecombineerde variant. Dit is het ACE-CBIT systeem met een aanpassing van het tarief voor de omzetbelasting. Hierbij is het een verhouding van 2/3 ACE systeem en 1/3 CBIT systeem. Hierbij kwam naar voren, dat de invoering van het systeem geen gevolgen heeft voor de belastingopbrengsten, maar wel zijn positieve uitwerkingen heeft op de rest van de economie.

6.2: De conclusie

Na de samenvatting kan er een antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag, deze luidt: **“Zou een stelsel volgens het ACE of CBIT systeem een alternatief kunnen vormen voor het huidige stelsel van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969?”** Het CBIT systeem of het ACE systeem kan een alternatief zijn voor het huidige stelsel van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Zo kan de ongelijke behandeling van vreemd vermogen en eigen vermogen worden weggenomen. Als Nederland samen met Europa voor een systeem kiest, is het aantrekkelijk om het ACE systeem te gaan hanteren. Als Nederland zelf kiest, is het voor Nederland aantrekkelijk om voor een CBIT systeem te kiezen. Toch kan Nederland naar mijn mening er voor kiezen om een gecombineerd ACE-CBIT systeem te hanteren. Volgens de cijfers heeft dit namelijk de meest positieve uitwerkingen op de economie. Daarnaast is Nederland hierbij niet afhankelijk van andere landen, terwijl dit wel bij de andere systemen het geval is.

Bibliografie

Centraal Plan Bureau. (2008, December 16). *Defiscalisering Rente*. Opgeroepen op Juni 5, 2017, van Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2008/12/16/cpb-notitie-defiscalisering-rente>

de Jager, J. K., & Bos, W. (2008, December 16). *Verdeling Vpb-druk en renteproblematiek*. Opgeroepen op Juni 18, 2017, van Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2008/12/16/verdeling-vpb-druk-en-renteproblematiek>

de Mooij, R. A., & Devereux, M. P. (2009). *Alternative Systems of Business Tax in Europe An applied analysis of ACE and CBIT Reforms*. Working Paper.

Elbourne, A., Muns, S., & van Veldhuizen, S. (2009, augustus 11). *Naar een DSAE model voor beleidsanalyse in Nederland*. Opgeroepen op Juli 18, 2017, van CPB.nl: <https://www.cpb.nl/publicatie/naar-een-dsae-model-voor-beleidsanalyse-nederland>

Keuschnigg, C., & Dietz, M. (2007). *A growth oriented dual income tax*. Berlijn: Springer Science + Business Media, L.L.C.

Latour, R. (2014, September). Informele kapitaalstorting en informele winstuitkering. *ControllersMagazine* , pp. 38-39.

Lycaeus Juridisch Woordenboek. (sd). *progressieve belasting*. Opgeroepen op Mei 18, 2017, van Juridischwoordenboek.nl: <http://www.juridischwoordenboek.nl/woordenboekprog.html#17456>

Mooij, R. d., & Devereux, M. (2009, Juli). *An applied analysis of ACE and CBIT reform in the EU*. Opgeroepen op April 25, 2017, van Cpb.nl: <https://www.cpb.nl/persbericht/329169/renteaftekbepmerking-de-vpb-goed-voor-nederland>

Mooij, R. d., & Devereux, M. (2009, Juli 21). *Een toegepaste analyse van twee hervormingen van de vennootschapsbelasting in de EU*. Opgeroepen op April 25, 2017, van cpb.nl: <https://www.cpb.nl/publicatie/een-toegepaste-analyse-van-twee-hervormingen-van-de-vennootschapsbelasting-de-eu>

Nieuwland, C., & Visser, V. (2013). Vennootschapsbelasting. Allowance for Corporate Equity. Nederland. *Vakstudie nieuws* , 26-29.

Overgaauw, A.-G. (2004, April 8). VENNOOTSCHAPSBELASTING; Renteaftrek. Fraus legis. Aangaan schuldverhouding met topholding levert geen fraus legis op. Aftrek fictieve rentelast ondanks ontbreken heffing over fictieve rentebate. *Vakstudie Nieuws* .

Pieterse, R. (2012). Kroniek van het belastingrecht. *Nederlands Juristenblad* .

Radulescu, D. M., & Stimmelmayer, M. (2007). *ACE vs. CBIT: Which is Better for Investment and Welfare?* München: CESifo Economic Studies.

Stevens, P. d. (2017, April 24). De toekomst van de renteaftrek in de vennootschapsbelasting. *Tijdschrift voor Fiscaal Ondernemingsrecht* .

Stevens, P. d. (2014). *Elementair Belastingrecht voor economen en bedrijfsjuristen*. Kluwer: Deventer.

Tillaart, L. v. (2004). Vennootschapsbelasting. Overnameholding. Thin capitalization. Renteaftrek. *Weekblad Fiscaal Recht* , 760-767.

van der Geld, P. d. (2011). 'Continuïteit en vernieuwing' en de vennootschapsbelasting. *Tijdschrift voor Fiscaal Ondernemingsrecht* .

van der Geld, P. d., Elswier, d. F., & Stevens, p. d. (2015). *Hoofdzaken vennootschapsbelasting*. Deventer: Wolters Kluwer.

van der Horst, D. A., & de Mooij, d. R. (2009, Januari 1). Een macro-economische analyse van renteaftrek in de VPB. *Weekblad fiscaal recht* .